

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Fredagen, den 7 Junii, 1771.

Fortsättning af sista Nummer.

Staden är eljest delt i nio delar, hvilka man kallar Berlin, Cöln, Neu Cöln, Berder, Neustadt, Fridrichsstadt, vor dem Spandauer Thor, Cöpenicker Vorstadt, och Königs Vorstadt, hvilka alla, tillsammans tagna, icke innefatta mindre rymd, efter min och flere andras tankar, än det mycket utskrifna Paris. Gatorna äro desutan mycket bredare, rumligare, och, hvad man kallar bien percées. Hvad endast felas är, at husen i almånhet, i förhållande til rymden de stå på, och gatornas widd, icke äro höga nog; ty man räknar icke många, som hafwa tre wåningar, så af 4 etager, och ingen af fem.

Hwad annors Palais beträffar, äro här länge flera, widlöftigare och wäkrare, än i Paris och London: ibland de yppersta äro Prins Henriets nya hus under linderna*: det gent emot liggande

Opera-

* Det war här, som Prinsen, strakt efter sin inflytning, på Konungens Födelse-dag, gaf en Bal.

Opera-huset är med sina Colonnader, en den skönaste bygning man önskar at se*. Bakom operan är en, redan för 20 år sedan, börjad Catholik Kyrka, i en cirkel-formig figure, med tak en dome, som äfwen recommenderar sig för sin architecture, fastän den icke är fullbordad. Man sade, at af denna Kyrka torde, til äfwentys, blifwa en Judisk Synagoga. Prins Ferdinands eller Johanniter Riddarnes Commendeurs-hus, på Wilhelms-plats, Premier Ministern Grefwe Finckensteins där bredewid, guld- och silfwer-manufactur-huset, det Schulemburgska, hwaräst tillförene Prins Ferdinand med Swenske Envoyeen Gref Bohlen bodde, med flere där omkring, äro alla hus, som göra Berlin mycken heder. Man hinner omögeligen minnas och upräkna alla.

Ibland publica byggnader är Arsenalen dråpellig, och Reformerta Kyrkan Dom- eller Hof-Kyrkan, så til sin fördelagtiga belågenhet, som sköna byggnad, märkwärdig. Med en facade af Slottet kan knapt något jämnföras: de öfriga tre sidorna äro gammalmodiga, och utgöra det gamla Slottet, som innehafwas af Kongl. Collegier och

Jag war tilstådes i Domino, och fick således soupera med hela Hofwet, utom Konungen, som ej war närvarande.

- * Hans Maj:t gifwer här, wintertiden, åt Allmänheten det utwaldaste någe gratis, och hwarest i werlden får man höra en sådan musiqve, som här, och sådane röster, som en Porporinos, en Tesoris, en Tenduceis och flera? Ornamentter och Decorationer frägar man icke stort efter, ty det är icke ögat, utan örat, som här skal förnögas.

och Kungens differanta Cassa-Contoir. Den nya delen af Slottet är ungefär i samma smak, som Louvren, den nya, i Paris. Kungen bebor, i detta sit prägtiga hus, andra Etager, med Prinsarne, näml. Arf-Prinsen, och Hans Bror (denne Herren har sedermera med döden afgådt): tredje våningen bebos af Drottningen, Prinsessan Amalia, Kungens Systers, Arf-Prinsessan, och lilla Prinsessan Wilhelmina, Arf-Prinsens Systers, numera Stårhållarinnan i Holland.

Hvad man skulle tycka felar på det wakra Slottet, är, at där icke finnes någon rumlig borggård, som i praegt svarar emot det öfriga. Bägga, som äro där, är för små och trånga; i synnerhet kan man knapt röra sig där kl. imellan 10 och 11, då waat-paraden hålles, och wagnar där quar stadna, i anseende til couren hos Konungen och Drottningen. Här kan hwem som wil af Adels fara in öfwer borggården til hieselwa Slots-trappan.

Jugen ting synes fela Berlin mera, än en 600000 personers större folkmängd: nu skal här icke wara mer, än 120000 människor. Mycket skulle ock bidraga til Stadens lustre; om Hans Majestät beständigt här residerade, hwilket förmodas aldrig lär ske, ester Han säges älska Potsdam mycket, och twärtom icke hafwa mycket tycke för Berlin.

Nu, medan Konungen sig här uppehölt några weckor, war all ting lesiwande och brillant: i Hans frånwaro skal här wara hwarken någon praegt eller synnerlig rörelse. Fortsättning härnäst.

Med Herr Vice landshöfdingens, Vice Öfwer-Commendantens tilstånd, och Magistratens bifall, efter någras af det handlande Borgerfkapets föranstaltande, lossades, til underdånig sagnads berygelse öfwer Hans Kongl. Majeståts hemkomst, efter förrättad tackfågelse i Domkyrkan, och under det Psalmen: **O Gud, wi lofwe Dig!** afföngs wid pufe- och trumpete-klang, 128 Fott, utur 12 wid Kyrkan planterade metall-canoner. Wid utgången utur Kyrkan hördes ifrån tornet, af en del där församlad Scholå-ungdom, flungas, äfwen under pufor och trompeter, Psalmerne: **Min själ skal lofwa Herren; Tu tackar Gud alt folk, och hela werlden frögdens Herren.**

Götheborgske Wexel-Coursen.

Den 1 och 5 Junii.

Lond.	- - - -		62 - -	D. R:mt.
Amst.	58½ - -		57½ - -	M. R:mt.
Hamb.	62 - -		60½ - -	M. R:mt.

Rundgörelser.

Genast, då jag läste det, som Anders Knappe Hansson, den 24 nästledne Maji, från Uddewalla insändt, och uti Spionen N:o 22 blifwet infördt, erhindrade jag mig de gamla ordspråken, at, då en kepp fastas, den gnäller, som finner sig träffad, och at egit beröm är osmakeligt. Den som säger den aldra orwåldugaste sanning warder ofta ansedd för illafinnad, efterfull och hembgirig. Huru Knappe ömat en främlings | wålsfärd i huf-
wud

wud-saken, kan nog dömas därpå, at Rättegångs-
 kostnaderne allenast wid Kåmnars-Rätten i Ud-
 dewalla funnat upstiga til 1532 Dal. 24 öre S:mt,
 som Swen och Olof Olofssöner Bagge blifwit
 pålagde at betala: och, då desse warit i stånd, at
 genast omante i taka händer deponera ej allenast
 besagde Rättegångs-kostnader, utan ock alt-det,
 som dem i hufwudsaken blifwit ålagdt; så lærer
 en hwar, som har estertanka, ljustligen finna, ej
 allenast at Fråmlingens föregifne wålsfärd ej här
 warit i fara, at gå förlorad, utan ock at blott en
 ofställic begärelse eller illsta förordsakat de otill-
 ständiga utlöknings-steg som nyttjade blifwit. Ge-
 nom den rättwisa, som å högre ort dit saken ge-
 nom laga wad blifwit dragen, förwäntas, torde
 framdeles wederbörandes upsat och kynne rögas.
 Anders Knape Hansson wil jag aldrig bestrida
 den satisfaction han tror sig åga, så wäl i detta,
 som andre mål: men, om någon man gåswo, som
 hemligen och rätte Creditorers förlust incas-
 serade en annan gäldbunden mans, som cederat
 bonis utestående och förtegade fordringar och dem
 bedrägeligen för sig sjelf, behöfle eller som för gäld
 wille så wanhederligen och hårdt bysätta en fattig
 Enka, at han med alla krafter eftersträfswade, at
 hånne i arrest til Bohus fästning låta afföra,
 ehuru han hade hånnes lösören i händer, til sä-
 kerhet om full betalning, och des utan intekning
 uti fast egendom; så kunde man wäl ej med stål
 anse en sådan för årlig i det förra, eller christelig
 i det sednare fallet, och fölgakteligen ej för en
 wålsint Medborgare.

Echo.

Gifwens Almånheten tilkänna, at Lott-fedlar til 1sta Classen uti det privil. och fördelagtiga Stralsundska Lotteriet, til fond af et Frimurare-Barnhus inrättande härstädes, finnas til köps hos härwarande Collecteur, Herr Ulric Martin Balthinson, emot 6 specie Seystyfrar eller 2 Dal. S:mt p. Lott, samt Lotterie-planen för intet: hwarjämte Kundgöres följande puncter, enligt Lotterie-Directionens Instruction, til Interessenternes efterrättelse; näml.

1) Blifwer, å Directionens wagnar, straxt efter dragningen, uti hwar och en Class, en beräkning öfwerfänd öfwer de winster, hwilka utkommet, och finnas därunder anteknade de saldus, som å bågge sidor komma at remitteras, hwilka, utan upskof, uti goda och gällande wäxlar på Amsterdam, Hamburg, Lybeck eller ock uti Banco-fedlar böra insändas, jämwäl Lotterne, som wunnets, med hwilka man ej behöfwer, och uti Banco-fedlar böra insändas, jämwäl Lotterne som wunnets, med hwilka man ej behöfwer så hasta.

2) Blifwa Appell-lotterne til de följande Classerne af Directionen på det Skyndsamaste insände, näml. straxt efter dragningen af hwar och en Class, eller så snart de redan dragne Classerne blifwet afsjorde och liquiderade.

3) Fjorton dagar före dragningen, i första Classen, skola de öfwerblifne och oförsäide Lotterne affändas härifrån; men insändandet af deviserne måste ske 14 dagar förr, eller 4 weckor före dragningen, i första Classen, som är den 15 Junii: ty de Interessenter, som dårester ännu taga Lotter,

ter, måste låta sig nöja, at de utan deviser blifwa dragne, hwilket på intet sätt är skadeligt för dem, emedan Lottens N. är hufvudsaken, och i sifferswa werket, wid et lotterie, aldeles inga deviser nödiga.

4) De oförsälda Lottor, som icke blifwet afsände til den bestämda tiden, eller 14 dagar före dragningen, som är den 28 Junii, blifwa för Herrar Collecteurernes räkning dragne.

5) Förstår det sig, at ingen Lott, genom alla Classerne, kan strax blifwa betald, utan appell-quantum wid hwar och en Class måste afbördas, såsom uti Planens 2 § tydeligen blifwet tilkännat gifwet, emedan det är til förmodandes, at sådant uti 1, 2 och 3dje Classen kan utkomma; ty härigenom skulle för Collecteurerne förordas en ewig räkning.

6) Om en Interessent skulle finnas, som icke wille, eller kunde widare appellera, med sin uti ista Classen köpta Lott; så står det i Collecteurernes frihet, at försälja denna Lotten til en annan, då denne nye köpare, med rätta, bör betala det föregående appell-quantum.

7) Den Interessent, hwars numer i 1, 2 och 3dje Classen utkommet, kan icke vara medspelare til de följande Classerne, emedan de en gång wundna nummer icke å nyo blifwa dragne; men om Collecteurerne hafwa uti förråd Lottor, hwilka på det sättet äro förfalne, som uti 6 puncten är anmärkt, så kan den samme, efter sit godtfinnande, genom sådane Lottor, åter spela med.

8) De Swenska Banco-Sedlarne tagas efter

ter Cours, som är wid den tiden, då Classerne blifwa dragne, och hwilken hwarje gång, wid rådningsens insändande, skal gifwas tillkänna. Nu galler plåtar, a 6 Dal. R:mt, 24 Schill. Louis d'Or, soljagteligen wore 10 Svenske Plåtar 5 R:dal. eller en Louis d'Or, i R:dal. har 48 Sk. wbst eller 3 Mark, Marken räknad til 16 Skill. Pomm. eller Louis d'Or.

9) Emedan det blifwet af Directionen för godt besunnet, at på 6 weckor förlänga dragnings-terminen i den första Classen; så är, i stället för den 27 Maji, den 15 Julii därtill faststald, emedan man, förmedelst den widsträcktä correspondansen och den owanliga långa vinteren, som förhindrat skepsfarten, icke så hastigt kunna debitera lotterne: men på förenämnda dagen blifwer lotteriet ofelbart draget, hwarefter Collecteurerne hafwa ad rätta sig, til at riktigt insända de viserna och de oförsälda lotterna, enligt den i 3 punct. utsatta tiden.

Förkunns härmed, at bruns-drifningen wid Majebergs helso-brun börjas den 17 i denne månad. De som finna sig hågade, at nyttja detta helso-watten, anmåde sig hos Herr Boethius, som gifwer all nödgaktig anwifning, at så hyra rum wid brunnen, och äfwen drager-försorg om spisning, om så åstundas, at förtiqa en tillförlitelig helfans Wöfse. I förlobet är brukade 102 personer detta watten, alle medförbel.

Stålqvarns mjöl, af bästa slaget, finnes i fferdingar til köps uti Fortifications Tyggården, mot billigt pris.

På fleres åstundan utafwies nå Statbergiska Boktryckeriet: Inträdes-Tal, hållit på Götheborgs Rådhus af Herr Christian Lund, 2c. och kostar 4 öre S: m.